

Łukasz Łukaszewicz

Sąd Biskupi Diecezji Koszalińsko-Koło-brzeskiej, Koszalin
ORCID: 0009-0007-1625-4370, e-mail: lukaszewicz@koszalin.opoka.org.pl

IGNACY JEŻ – PIERWSZY BISKUP KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKI (1972–1992)

Streszczenie

28 czerwca 1972 roku decyzją papieża Pawła VI została utworzona diecezja koszalińsko-koło-brzeska i mianowany jej pierwszy biskup diecezjalny – Ignacy Jeż. W kolejnych miesiącach podejmował on szereg działań prawnych zmierzających do wypełnienia papieskiej decyzji, począwszy od kanonicznego objęcia w zarząd diecezji, poprzez zamieszkanie na jej terenie, mianowanie pierwszych urzędników, określenie zasad funkcjonowania kurii biskupiej, aż do uroczystego ingresu do koszalińskiej katedry i złożenia wymaganej prawem państwowej przysięgi. Przez kolejne 20 lat swoich rządów biskup Ignacy Jeż powołał do istnienia najważniejsze instytucje diecezjalne, rozbudował sieć terytorialną i tworzył prawo partykularne. Po złożeniu rezygnacji i jej przyjęciu przez papieża Jana Pawła II przeszedł na emeryturę 1 lutego 1992 roku.

Słowa kluczowe: bp Ignacy Jeż, biskup diecezjalny, ordynariusz, diecezja koszalińsko-koło-brzeska

Abstract

IGNACY JEŻ – FIRST BISHOP OF KOSZALIN-KOŁOBRZEG (KOŁOBRZEG) DIOCESE (1972–1992)

On June 28, 1972, by a decision of Pope Paul VI, the Diocese of Koszalin-Kołobrzeg (Kołobrzeg) was created and its first diocesan bishop, Ignacy Jeż, was appointed. In the months that followed, he took a number of legal steps to fulfill the papal decision, starting with canonically taking charge of the diocese, taking up residence in the diocese, appointing some first officials, defining the rules for the functioning of the episcopal curia, and finally making the ceremonial

ingress into the Koszalin cathedral and taking the state oath required by law. Over the next 20 years of his governing, Bishop Ignacy Jeż established the most important diocesan institutions, expanded the territorial network and created a particular law. After his resignation and its acceptance by Pope John Paul II, he retired on February 1, 1992.

Keywords: Bishop Ignacy Jeż, diocesan bishop, Ordinary, Diocese of Koszalin-Kołobrzeg (Kołobrzeg)

Wstęp

W roku 2022 minęło 50 lat od utworzenia diecezji koszalińsko-kołobrzesckiej. Przez ten czas ta wspólnota wiernych, kierowana przez posyłanych do niej pasterzy, ulegała licznym przemianom w różnych dziedzinach swojego funkcjonowania. 50 lat istnienia diecezji to czas tworzenia instytucji, jej rozwoju terytorialnego i tworzenia kościelnego prawa partykularnego. 20 lat z tego półwiecza to kierowanie diecezją koszalińsko-kołobrzeską przez jej pierwszego biskupa – Ignacego Jeża. Celem niniejszego artykułu jest ukazanie roli, jaką właśnie on odegrał w organizowaniu od podstaw struktur nowej diecezji. W szczególności sposób w treści zostały ukazane wydarzenia i akty prawne mające miejsce w pierwszych miesiącach po ogłoszeniu nominacji biskupa Jeża, zmierzające do objęcia przez niego urzędu biskupa koszalińsko-kołobrzesckiego.

1. Powstanie diecezji koszalińsko-kołobrzesckiej i nominacja bpa Ignacego Jeża na jej ordynariusza

W czasie Konferencji Plenarnej Episkopatu Polski w Krakowie 28 czerwca 1972 roku ogłoszono decyzje papieża Pawła VI ustalające nowy podział administracyjny Kościoła w Polsce i powołujące do życia nowe diecezje, podając równocześnie do wiadomości rozstrzygnięcia personalne. Jednym z nich była nominacja ordynariusza nowej diecezji koszalińsko-kołobrzesckiej, którym został dotychczasowy sufragan gorzowski – biskup Ignacy Jeż¹.

Po ogłoszeniu nominacji biskup Jeż otrzymał od sekretarza episkopatu biskupa Bronisława Dąbrowskiego polecenie jak najszybszego udania się do Koszalina i zameldowania się tam na stałe. Kandydatury nowych ordynariuszy nie zostały bowiem wcześniej

---

1 Archiwum parafii Radomyśl Wielki, *Liber natorum et baptisatorum Radomyśl Wielki*, t. IX: ab 27.VII.1863 a 1.IX.1919, numer 20/1914, Ignatius Ludvicus Jeż; Archiwum Kurii Biskupiej w Koszalinie (dalej AKB), Teczka Personalna Ks. Bp mgr Ignacy Jeż, I. Jeż, *Życiorys*, 25.01.1981, 2; *Kronika diecezji koszalińsko-kołobrzesckiej 1972–1992*, red. Marian Czerner (Koszalin: Kuria Diecezjalna, 1995), 13, 362–363; Krzysztof Prokop, *Biskupi Zachodniopomorscy (X–XX w.)* (Koszalin: Krzysztof Prokop, 2003): 264; Maria Przybyszewska, *Kardynał Ignacy Jeż. Dialog z Bogiem i Człowiekiem* (Radomyśl Wielki: Wydawnictwo Historyczna.pl, 2008): 121–123.

uzgodnione z rządem i obawiano się konfliktu na tym tle². Następnego dnia po ogłoszeniu bulli papieża Pawła VI, pomimo specjalnego telegramu prymasa Wyszyńskiego do premiera Jaroszewicza³, oficjalne komunikaty państwowe mówiły jedynie o dostosowaniu granic diecezji do zachodniej granicy Polski. Pomijano zaś fakt utworzenia trzech nowych diecezji i nominacji na nowe stolice biskupie. Obawiano się, że impas powstały na linii episkopat–rząd odbije się działaniami władz centralnych lub lokalnych zmierzającymi do utrudnienia objęcia urzędów przez nowych biskupów⁴.

Prymas Polski skierował 29 czerwca 1972 roku do biskupa Ignacego Jeża specjalne pismo zawierające zarządzenia odnośnie do jego pierwszych zadań wynikających z decyzji Pawła VI. Do listu dołączony był odpis dokumentu Przewodniczącego Rady do spraw Publicznych Kościoła z 26 czerwca 1972 roku o utworzeniu i organizacji nowych diecezji i o mianowaniu biskupów ordynariuszy⁵. Kardynał Wyszyński zarządził, aby biskup Jeż podjął odpowiednie prawne akty wykonawcze jeszcze przed nadejściem właściwych dokumentów papieskich. Prymas nakazał, aby nowy biskup diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej poinformował o swojej nominacji duchowieństwo i wiernych za pomocą odezwy odczytanej z ambon. Kolejnym krokiem miało być objęcie zarządu diecezji zgodnie z przepisami prawa kanonicznego, czyli poprzez okazanie zastępczego dokumentu nominacyjnego dziekanom, złożenie wyznania wiary i sporządzenie protokołu z tych czynności zaopatrzonego podpisami. Kolejnym zadaniem biskupa Ignacego miało być odbycie uroczystego ingresu do katedry. Jako dopełnienie wspomnianych czynności prymas zarządził, aby nowy biskup powiadomił Stolicę Apostolską i jego samego o objęciu rządów oraz wyraził podziękowania Ojcu św. za nominację i utworzenie diecezji⁶.

-
- 2 Ignacy Jeż, „Skutki decyzji Stolicy Świętej dla życia religijnego”, w: *W 1000-lecie powstania biskupstwa w Kołobrzegu*, red. Ignacy Jeż (Koszalin: Bałtycka Wyższa Szkoła Humanistyczna, 2000): 258–259; Tadeusz Ceynowa, „Aparat bezpieczeństwa wobec biskupa Ignacego Jeża w początkach jego działalności w Koszalinie”, w: *Kościół katolicki w realiach władzy komunistycznej na Pomorzu Środkowym w latach 1945–1989*, red. Tadeusz Ceynowa, Paweł Knap (Szczecin: Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, 2011): 170; Leszek Laskowski, „Ordynariusz diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej (1972–1992)”, w: *Świadek historii. Na jubileusz 90. urodzin Jego Ekscelencji biskupa Ignacego Jeża*, red. Leszek Laskowski (Koszalin: Biblioteka Publiczna, 2004): 106; Przybyszewska, *Kardynał Ignacy Jeż. Dialog z Bogiem i Człowiekiem*, 123.
  - 3 Grzegorz Wejman, *Organizacja Kościoła katolickiego na Pomorzu Zachodnim i Ziemi Lubuskiej w latach 1945–1972* (Szczecin: Uniwersytet Szczeciński, 2007): 119.
  - 4 Ceynowa, „Aparat bezpieczeństwa”, 170; Kazimierz Kozłowski, „Formowanie się diecezji na Pomorzu Zachodnim w 1972 r.”, w: *Kościół rzymskokatolicki na Pomorzu Zachodnim i Ziemi Lubuskiej w latach 1945–2005*, red. Grzegorz Wejman (Szczecin: Wydział Teologiczny Uniwersytetu Szczecińskiego, 2005): 83–84.
  - 5 Stefan Wyszyński, „Pismo do ks. bpa Ignacego Jeża powiadamiające o mianowaniu go ordynariuszem nowej diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej, N. 2186/72/P, 29.06.1972”, *Koszalińsko-Kołobrzeskie Wiadomości Diecezjalne* (dalej KKWD) 1, 1–2 (1973): 6–8; Lech Bończa-Bystrzycki, *Dzieje Kościoła katolickiego na Pomorzu Zachodnim w granicach diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej (X-XX/XXI wiek)* (Koszalin: Wydawnictwo Lech Bończa-Bystrzycki, 2012): 554; Kozłowski, „Formowanie się diecezji”, 86; Kazimierz Kozłowski, *Pomorze Zachodnie w latach 1945–2010. Społeczeństwo – władza – gospodarka – kultura*, t. 2 (Szczecin: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, 2012): 766–767.
  - 6 Wyszyński, „Pismo do ks. bpa Ignacego Jeża” (pkt. 1–2,4–5,7): 7; Ceynowa, „Aparat bezpieczeństwa”, 171.

Biskup koszalińsko-kołobrzeski bezzwłocznie przystąpił do realizacji zarządzeń prymasa Polski. Już 7 lipca 1972 roku specjalnym pismem wezwał wszystkich dziekanów i konsultorów mieszkających w granicach nowej diecezji, aby następnego dnia stawili się na plebanii parafii ojców franciszkanów w Koszalinie⁷. 8 lipca 1972 roku biskup Jeż dokonał historycznego aktu objęcia w posiadanie zarządu diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej⁸. O godzinie 12:00 w zakrystii kościoła katedralnego w Koszalinie wobec zebranych dziekanów i konsultorów okazał księdzu dziekanowi Janowi Lisowi ze Szczecinka list apostolski papieża Pawła VI, który zawierał się w piśmie kardynała Wyszyńskiego. Na jego mocy biskup Ignacy Jeż został mianowany pierwszym biskupem koszalińsko-kołobrzeskim. Ksiądz Lis, po stwierdzeniu autentyczności dokumentu, odczytał go zgromadzonym duchownym⁹. Następnie biskup Ignacy złożył wobec wszystkich wyznanie wiary, potwierdzone własnoręcznym podpisem¹⁰, a także przysięgę wiernego wypełniania swego urzędu¹¹.

Po dokonaniu wspomnianych czynności głos zabrał dziekan Lis, który w imieniu duchowieństwa i wszystkich wiernych diecezji złożył oświadczenie o objęciu w posiadanie diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej przez biskupa Ignacego Jeża¹². Na zakończenie

-
- 7 Michał Chorzępa, „Objęcie nowo utworzonej diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej przez jej Pierwszego Ordynariusza Ks. Biskupa Ignacego Jeża”, KKWD 1, 1–2 (1972): 52, *Okólnik* 1 (1972), 31.07.1972, pkt. 1.
- 8 Archiwum Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej (dalej ADKK), Teczka Ordynariusz miejscowy B1, I. Jeż, *Protokół z objęcia w posiadanie zarządu diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej*, 8.07.1972, tekst polski: Ignacy Jeż, „Protokół z objęcia w posiadanie zarządu diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej, 8.07.1972”, KKWD 1, 1–2 (1973): 8–9; Bończa-Bystrzycki, *Dzieje Kościoła katolickiego na Pomorzu Zachodnim*, 555–556; Chorzępa, „Objęcie nowo utworzonej diecezji”, 52–53; Ceynowa, „Aparat bezpieczeństwa”, 171; Kazimeirz Dullak, *Podstawy prawno-organizacyjne Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej* (Koszalin: Kuria biskupia Koszalińsko-Kołobrzeska, 1996): 101; Kozłowski, „Formowanie się diecezji”, 86–87; Kozłowski, *Pomorze Zachodnie w latach 1945–2010*, 767; *Kronika diecezji*, 13, 365–366; Laskowski, „Ordynariusz diecezji”, 107; Piotr Mielczarek, „Wykaz najważniejszych czynności Ks. Biskupa Ordynariusza I. Jeża w okresie dotychczasowych rządów diecezją: 1972–1985”, KKWD 13, 5–6 (1985): 136; Przybyszewska, *Kardynał Ignacy Jeż. Dialog z Bogiem i Człowiekiem*, 124; Piotr Szczepaniuk, „Powstanie, historia i terytorium diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej”, *Studia Koszalińsko-Kołobrzeskie* (dalej SKK) 5 (2000): 123; Wejman, *Organizacja Kościoła katolickiego*, 121.
- 9 ADKK, Teczka Ordynariusz miejscowy B1, I. Jeż, *Protokół z objęcia w posiadanie zarządu diecezji*, 1; Piotr Krupa, „20 lat diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej. 55 lat kapłaństwa księdza Biskupa Seniora Ignacego Jeża”, SKK 1 (1992): 11.
- 10 ADKK, Teczka Dziekani-E6, 1972–1993, I. Jeż, *Wyznanie wiary złożone w czasie objęcia w posiadanie zarządu diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej*, 8.07.1972; ADKK, Teczka Ordynariusz miejscowy B1, I. Jeż, *Protokół z objęcia w posiadanie zarządu diecezji*, 1; Jeż, „20 lat Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej”, 278.
- 11 ADKK, Teczka Dziekani-E6, 1972–1993, I. Jeż, *Przysięga wierności złożona w czasie objęcia w posiadanie zarządu diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej*, 8.07.1972, drukiem: Ignacy Jeż, „Formuła przysięgi złożonej przez Ks. Bpa Ordynariusza”, KKWD 10, 4–6 (1982): 120.
- 12 Tekst oświadczenia był następujący: „My Dziekani Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej, wobec wszystkich tu obecnych, w imieniu duchowieństwa całej Diecezji i wiernych, oświadczamy, że Jego Ekscelencja Najprzewielebniejszy, Ojciec w Chrystusie, Ignacy Jeż, niniejszym otrzymał w kanoniczne posiadanie Naszą Diecezję, a stąd otrzymał nad nami pełną, zwyczajną jurysdykcję i od niniejszego momentu, cieszy się wszystkimi prawami, władzami i powagą, które przysługują prawomocnemu pasterzowi w swoim Kościele”, ADKK, Teczka Ordynariusz miejscowy B1, I. Jeż, *Protokół z objęcia w posiadanie zarządu diecezji*, 1–2, Kozłowski, *Pomorze Zachodnie w latach 1945–2010*, 767.

pierwszej części spotkania biskup Jeż sporządził z przeprowadzonych czynności protokół w trzech egzemplarzach, podpisany później przez niego i wszystkich obecnych duchownych¹³. W czasie drugiej części zebrania biskup ordynariusz zapoznał jego uczestników z aktualnymi i bieżącymi sprawami nowej diecezji¹⁴. Przekazał komunikat do wiernych w sprawie ustanowienia nowych diecezji w Polsce. Zapowiedział i przedstawił projekt zmian granic dekanatów, ich podziału i utworzenia nowych. Wskazał też, że sprawy bieżące będą załatwiane w kurii biskupiej w Gorzowie i zapowiedział wydanie swojej pierwszej odezwy do wiernych¹⁵. Jeszcze tego samego dnia nowy biskup podjął pierwsze decyzje personalne, mianując pracowników kurii biskupiej w Koszalinie¹⁶. Biskup Jeż przesłał 28 lipca 1972 roku, za pośrednictwem sekretariatu prymasa Polski, pismo do Stolicy Apostolskiej, w którym poinformował o objęciu w posiadanie zarządu diecezji, dołączając uwierzytelniony odpis protokołu z tego wydarzenia¹⁷. W odpowiedzi na swoje pismo biskup Jeż otrzymał list od sekretarza stanu, kardynała Jean-Marie Villota, datowany na 13 września 1972 roku. Pismo to obok wyrazów wdzięczności zawierało informację o otrzymaniu dokumentów dotyczących objęcia diecezji i przesłaniu ich do Kongregacji Biskupów¹⁸.

-
- 13 ADKK, Teczka Ordynariusz miejscowy B1, I. Jeż, *Protokół z objęcia w posiadanie zarządu diecezji*, 2; *Okólnik 1* (1972), 31.07.1972, pkt. 1; Piotr Mielczarek, *Wykaz aktów prawnych Ks. Biskupa Ordynariusza Ignacego Jeża wydanych na przestrzeni 1972–1985 r.*, KKWD 13, 5–6 (1985): 143; Lech Bończa-Bystrzycki, „Przyczynki do dziejów diecezji koszalińsko-kołobrzesckiej w latach 1972–1992”, SKK 11 (2007): 10.
- 14 Chorzępa, „Objęcie nowo utworzonej diecezji koszalińsko-kołobrzesckiej”, 52.
- 15 „Informacje udzielone przez Ks. Bpa Ord. Zebrany Ks. Dziekanom, 8.07.1972”, KKWD 10, 4–6 (1982): 121; Ceynowa, „Aparat bezpieczeństwa”, 171; Dullak, *Podstawy prawno-organizacyjne*, 138.
- 16 Dullak, *Podstawy prawno-organizacyjne*, 101–102; Laskowski, „Ordynariusz diecezji koszalińsko-kołobrzesckiej (1972–1992)”, 107; Mielczarek, „Wykaz najważniejszych czynności”, 136.
- 17 Ignacy Jeż, „Powiadomienie Stolicy Apostolskiej o objęciu w posiadanie diecezji, 12.07.1972”, KKWD 1, 1–2 (1973): 9–10; Mielczarek, „Wykaz najważniejszych czynności”, 136. W piśmie wydrukowanym w KKWD wpisano datę 12 lipca, zaś w archiwum kurii biskupiej, w teście Ordynariusz miejscowy B1, znajdują się dwa dokumenty informujące o objęciu w posiadanie zarządu diecezji, jeden adresowany do Rady do spraw Publicznych Kościoła, drugi na ręce prymasa Polski, które są datowane na 28 lipca 1972 roku. ADKK, Teczka Ordynariusz miejscowy B1, I. Jeż, *Pismo do Rady do spraw Publicznych Kościoła informujące o dokonaniu objęcia w posiadanie diecezji koszalińsko-kołobrzesckiej*, B1-10/72, 28.07.1972, ADKK, Teczka Ordynariusz miejscowy B1, I. Jeż, *Pismo do kardynała Stefana Wyszyńskiego, Prymasa Polski, informujące o dokonaniu objęcia w posiadanie diecezji koszalińsko-kołobrzesckiej*, B1-9/72, 28.07.1972. Za datą 28 lipca przemawia także prośba Sekretariatu Prymasa Polski do biskupa Ignacego Jeża o przesłanie protokołu objęcia w zarząd diecezji, zawarta w piśmie datowanym na 21 lipca 1972 roku: ADKK, Teczka Ordynariusz miejscowy B1, Sekretariat Prymasa Polski, *Pismo do bp Ignacego Jeża w sprawie indultów udzielanych przez Prymasa Polski bp Wilhelmowi Plucie*, N. 2355/72/P, 21.07.1972, oraz odpowiedź kardynała Villota, który napisał: „W jak najlepszym porządku dotarł do mnie list wysłany przez Waszą Eksceleńcję dnia 28 lipca...”: Jean Villot, *Odpowiedź na pismo powiadamiające o objęciu w zarząd diecezji*, tytuł umieszczony w czasopiśmie: Jean Villot, „Odpowiedź na list dziękczynny Ks. Bpa Ordynariusza, N. 5448/72, 13.09.1972”, KKWD 1, 1–2 (1973): 12.
- 18 Villot, „Odpowiedź na list dziękczynny Ks. Bpa Ordynariusza”, 11–12. Analiza treści pism zamieszczonych w KKWD 1, 1–2 (1973) oraz KKWD 10, 4–6 (1982) pozwala wnioskować, że redaktorzy czasopisma błędnie zestawili ze sobą pisma biskupa Jeża i odpowiedzi kardynała Villota. Autorzy opracowań, powołując się na wspomniane pisma opublikowane w KKWD, powielali następnie te błędne przyporządkowania.

2. Trudne początki nowo powstałej diecezji

Kolejnym działaniem podjętym przez biskupa Ignacego Jeża, zgodnie ze wskazaniem prymasa Polski przekazanym przez biskupa Dąbrowskiego, było stałe zamieszkanie na terenie Koszalina¹⁹. Do wyboru były dwie istniejące wówczas parafie: zakonna – ojców franciszkanów i diecezjalna. Biskup Jeż wybrał tę drugą i 12 lipca 1972 roku zameldował się na stałe w parafii pw. Podwyższenia Krzyża Świętego przy ulicy Niepodległości, gdzie proboszczem był ksiądz Józef Jarnicki²⁰. Na plebanii biskup zorganizował załączki kurii biskupiej. Warunki mieszkania i pracy były bardzo skromne. Jeden pokój stanowił pomieszczenie osobiste ordynariusza, był jednocześnie gabinetem, pokojem przyjęć i sypialnią, w której znajdowało się jedynie łóżko, stół, szafa na rzeczy i książki oraz małe biurko. Na poddaszu mieściła się cała kuria nowej diecezji – w trzech małych pomieszczeniach ze skośnym dachem. W pierwszym z nich pracował kanclerz, w drugim – referent duszpasterski; trzecie, wyposażone w dwie maszyny do pisania, zajmowały trzy siostry zakonne. Obiad pracownicy kurii jedli u proboszcza parafii²¹.

O zamieszkaniu w Koszalinie biskup Jeż powiadomił władze lokalne. W specjalnym piśmie skierowanym do Urzędu Wojewódzkiego poinformował, że Koszalin stał się stolicą nowej diecezji i jednocześnie siedzibą jej ordynariusza, że kościół pw. Niepokalanego Poczęcia NMP stał się katedrą, a kołobrzaska kolegiata – konkatedrą. Na swoje pismo nie otrzymał jednak odpowiedzi przez kolejne trzy miesiące²².

Postawa władz wojewódzkich związana była z impasem, jaki nastąpił między polskim Kościołem a rządem po ogłoszeniu bulli papieża Pawła VI. Władze nie chciały bowiem zaakceptować podziału administracji gorzowskiej na trzy nowe diecezje i mianowania ordynariuszy bez konsultacji ze stroną rządową. Wobec zaistniałego konfliktu kardynał Wyszyński 10 lipca 1972 roku napisał na ten temat list do sekretarza episkopatu, biskupa Bronisława Dąbrowskiego²³.

19 Stefan Wyszyński, „List do sekretarza Episkopatu Polski, biskupa Bronisława Dąbrowskiego w sprawie objęcia diecezji przez nowo mianowanych biskupów, 10.07.1972”, KKWD 10, 4–6 (1982): 125.

20 Bończa-Bystrzycki, *Dzieje Kościoła katolickiego na Pomorzu Zachodnim*, 555; Ceynowa, *Aparat bezpieczeństwa*, 170–171; Jeż, „Skutki decyzji Stolicy Świętej”, 259; Kozłowski, „Formowanie się diecezji”, 87; Laskowski, „Ordynariusz diecezji”, 107; Przybyszewska, *Kardynał Ignacy Jeż. Dialog z Bogiem i Człowiekiem*, 123–126.

21 Lech Bończa-Bystrzycki, „Historia Diecezji Koszalińsko-Kołobrzesckiej (1972–2005)”, SKK 10 (2005): 33–34; Helmut Holzappel, „Diecezja Koszalińsko-Kołobrzescka”, w: *Radość z nadziei: w 25-lecie posługi biskupiej Ordynariusza Koszalińsko-Kołobrzesckiego [Ignacego Jeża]*, red. Lech Bończa-Bystrzycki (i in.) (Koszalin: Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Koszalińsko-Kołobrzesckiej, 1985), 220; Jeż, „Skutki decyzji Stolicy Świętej”, 259; Kozłowski, „Formowanie się diecezji”, 87; Kozłowski, *Pomorze Zachodnie w latach 1945–2010*, 768; *Kronika diecezji*, 14; Krupa, „20 lat diecezji koszalińsko-kołobrzesckiej”, 11; „Wstęp”, w: *Radość z nadziei*, 7.

22 Ceynowa, „Aparat bezpieczeństwa”, 171; Jeż, „Skutki decyzji Stolicy Świętej”, 259; Przybyszewska, *Kardynał Ignacy Jeż. Dialog z Bogiem i Człowiekiem*, 123.

23 Wyszyński, „List do sekretarza Episkopatu Polski”, 125–126.

Zachęcony tym listem biskup Dąbrowski skierował 13 lipca 1972 roku pismo do biskupa Ignacego Jeża²⁴. Proponował jemu i biskupowi Strobie spotkanie w celu ustalenia sposobu ich postępowania w diecezjach wobec niejasnej postawy władz odnośnie do papieskich decyzji. Nakazał dyskretny przyjazd i możliwość spotkania się nie w samej Warszawie, ale w jej okolicach²⁵. Odpowiedzi w imieniu obydwu ordynariuszy udzielił biskup Jeż pismem wysłanym z Gorzowa Wielkopolskiego 16 lipca 1972 roku²⁶. Ostatecznie, zgodnie z życzeniem biskupa Dąbrowskiego wyrażonym w liście z 17 lipca 1972 roku²⁷, spotkanie z biskupami Strobą i Jeżem odbyło się 19 lipca w Łażniewie, w parafii oriońskiej, gdzie odbywały się letnie akcje dla chorych. W czasie rozmowy nowi ordynariusze omówili z sekretarzem episkopatu problemy związane z objęciem swoich diecezji, a także zobowiązali się do informowania go o podejmowanych przez siebie krokach i reakcjach ze strony władz państwowych²⁸. Trzy dni później, czyli 22 lipca, biskup Jeż skierował do biskupa Dąbrowskiego kolejne pismo, w którym informował o dalszym braku reakcji władz lokalnych wobec jego osoby i nowej diecezji, jak również o podjętych przez siebie krokach w jej zarządzaniu. Pisał o wystosowaniu odezwy do kapłanów, wydaniu pierwszego *Okólnika dla duchowieństwa*, zarządzeniach dotyczących funkcjonowania kurii biskupiej w Koszalinie i listach dziękczynnych do Stolicy Apostolskiej²⁹.

Konflikt pomiędzy Kościołem a państwem złagodniał po 31 lipca 1972 roku. Odbyła się wówczas rozmowa sekretarza episkopatu Polski biskupa Dąbrowskiego z kierownikiem Urzędu do Spraw Wyznań ministrem Aleksandrem Skarżyńskim. Po przedstawieniu swoich zdań w przedmiocie sporu strony ustaliły wspólną linię działania: władze państwowe nie będą podważać i kontestować decyzji papieża, a strona kościelna nie będzie mówić o impasie czy konflikcie z państwem. Minister Skarżyński zalecił biskupowi Dąbrowskiemu rozmowę z wicepremierem Józefem Tejchmą. Do tego czasu biskupi Stroba i Jeż mieli dyskretnie urzędować, ale nie odbywać jeszcze uroczystych ingresów do katedr³⁰.

24 Bronisław Dąbrowski, „Pismo do biskupa Ignacego Jeża na temat propozycji spotkania odnośnie negatywnej postawy władz wobec nowych biskupów polskich, 13.07.1972”, KKWD 10, 4–6 (1982): 126; Kozłowski, „Formowanie się diecezji”, 86.

25 Dąbrowski, „Pismo do biskupa Ignacego Jeża na temat propozycji spotkania”, 126; Ceynowa, „Aparat bezpieczeństwa”, 171.

26 Ignacy Jeż, „Pismo do sekretarza Episkopatu Polski, biskupa Bronisława Dąbrowskiego w sprawie spotkania 19 lipca 1972 roku, 16.07.1972”, KKWD 10, 4–6 (1982): 126–127; Dullak, *Podstawy prawno-organizacyjne*, 100; Kozłowski, „Formowanie się diecezji”, 86.

27 Bronisław Dąbrowski, „Pismo do biskupa Ignacego Jeża w sprawie ostatecznego terminu spotkania z 17.07.1972 roku”, KKWD 10, 4–6 (1982): 127.

28 Ceynowa, „Aparat bezpieczeństwa”, 171–172; K. Dullak, *Podstawy prawno-organizacyjne*, 100; Kozłowski, „Formowanie się diecezji”, 86.

29 Ignacy Jeż, „Pismo do sekretarza Episkopatu Polski, biskupa Bronisława Dąbrowskiego odnośnie sytuacji w diecezji koszalińsko-kołobrzeszkiej w pierwszych dniach jej istnienia, 22.07.1972”, KKWD 10, 4–6 (1982): 127–128; Ceynowa, „Aparat bezpieczeństwa”, 172. Data umieszczona na tym piśmie jest, według autora opracowania, wątpliwa, gdyż mówi o wydarzeniach mających miejsce później. Wydanie odezwy do kapłanów i pierwszego *Okólnika* nastąpiło 31 lipca 1972 roku.

30 Ceynowa, „Aparat bezpieczeństwa”, 172; Kozłowski, „Formowanie się diecezji”, 88–89.

Po zamieszkaniu na plebanii parafii pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Koszalinie biskup Ignacy podejmował różne czynności i akty prawne związane z zarządzeniem i organizowaniem funkcjonowania diecezji. Dokonał dalszych nominacji i określił sposób funkcjonowania kurii biskupiej, która częściowo funkcjonowała w Koszalinie, a częściowo jeszcze w Gorzowie Wielkopolskim. 31 lipca 1972 roku wydał odezwę do kapłanów diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej. Wspominał w niej najważniejsze fakty związane z powołaniem do życia nowej diecezji, wyrażając papieżowi szczególne podziękowanie za takie decyzje. Nawiązał też do tradycji historycznych i osoby pierwszego biskupa kołobrzeskiego, Reinberna, oraz dziękował za wyrazy serdeczności ze strony kapłanów nadsyłane na jego ręce³¹. Z datą 31 lipca biskup Jeż wydał także pierwszy w diecezji *Okólnik dla duchowieństwa*³². 7 sierpnia wystosował *Komunikat do duchowieństwa w sprawie udziału w uroczystościach Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze 26 sierpnia 1972 r.*, będących dziękczynieniem polskiego Kościoła za decyzje papieskie w sprawie uregulowania sytuacji kościelnej na Ziemiach Zachodnich i Północnych. Zachęcając kapłanów, aby zapraszali wiernych do udziału w tym ogólnopolskim dziękczynieniu, ordynariusz zapowiedział jednocześnie diecezjalną pielgrzymkę na Jasną Górę w październiku 1972 roku³³.

Siedzibę biskupa koszalińsko-kołobrzeskiego 10 sierpnia 1972 roku odwiedził prymas Polski kardynał Stefan Wyszyński w towarzystwie sekretarza episkopatu biskupa Bronisława Dąbrowskiego. Dostojni goście zwiedzili przy okazji konkatedrę w Kołobrzegu i katedrę w Koszalinie³⁴. Warto zaznaczyć, że z datą 11 sierpnia 1972 roku została wysłana bulla papieża Pawła VI mianująca biskupa Jeża ordynariuszem koszalińsko-kołobrzeskim³⁵. Nowy ordynariusz 12 sierpnia 1972 roku wystosował list dziękczynny do Biskupa Rzymu. Nawiązując do swego poprzedniego telegramu, raz jeszcze wyraził wdzięczność

31 ADKK, Teczka Rozporządzenia, okólniki, listy pasterskie-B2, I. Jeż, *Odezwa Biskupa Ordynariusza do kapłanów nowej diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej*, 31.07.1972; drukiem: Ignacy Jeż, „Odezwa Biskupa Ordynariusza do kapłanów nowej diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej”, KKWD 1, 1–2 (1973): 20–21; Laskowski, „Ordynariusz diecezji”, 107; Przybyszewska, *Kardynał Ignacy Jeż. Dialog z Bogiem i Człowiekiem*, 125; Piotr Szczepaniuk, „Obraz diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej w «Listach pasterskich» biskupa Ignacego Jeża w latach 1972–1992”, SKK 6 (2001): 249–250.

32 *Okólnik* 1 (1972), 31.07.1972.

33 ADKK, Teczka Rozporządzenia, okólniki, listy pasterskie-B2I, Jeż, *Komunikat do Księża diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej w sprawie święta Matki Boskiej Częstochowskiej 26 sierpnia 1972 r. i pielgrzymce diecezjalnej*, 7.08.1972, drukiem: Ignacy Jeż, „Komunikat do Księża diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej w sprawie święta Matki Boskiej Częstochowskiej 26 sierpnia 1972 r. i pielgrzymce diecezjalnej”, KKWD 1, 1–2 (1973): 21–22.

34 Ceynowa, „Aparat bezpieczeństwa”, 172; Tadeusz Ceynowa, „Pobyty Prymasa Polski kardynała Stefana Wyszyńskiego na terenach diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej”, w: *Stefan Kardynał Wyszyński. Pamięć i wdzięczność na Pomorzu Zachodnim. Materiały z konferencji naukowej z 30 listopada 2012 roku*, red. Aleksander Ziejewski, Grzegorz Wejman (Szczecin: Parafia pw. św. Jana Chrzciciela w Szczecinie, Archiwum Państwowe w Szczecinie, 2013), 189; Kozłowski, „Formowanie się diecezji”, 87–88; Kozłowski, *Pomorze Zachodnie w latach 1945–2010*, 768; Laskowski, „Ordynariusz diecezji”, 107.

35 Paweł VI, „Bulla mianująca J. Eks. Ks. Bpa Ignacego Jeża biskupem ordynariuszem nowej diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej, 28.06.1972”, KKWD 1, 1–2 (1973): 15; Bończa-Bystrzycki, „Przyczynek do dziejów”, 10; Kozłowski, „Formowanie się diecezji”, 88; Kozłowski, *Pomorze Zachodnie w latach 1945–2010*, 768, 768. Pod bullą znajduje się data 28 czerwca 1972 roku oraz informacja: „Wysłane dnia 11 sierpnia 10. roku Pontyfikatu”.

papieżowi za decyzję utworzenia diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej, nawiązującej do tradycji biskupstwa w Kołobrzegu z 1000 roku, włączenie jej do metropolii gnieźnieńskiej, ustanowienie jej siedziby w Koszalinie – ośrodku zamieszkałym przez największą liczbę ludności oraz wyznaczenie jako jej katedry starej XIV-wiecznej świątyni pw. Niepokalanego Poczęcia NMP. Zapewniając o modlitwnej pamięci, biskup Jeż poprosił także o papieskie błogosławieństwo dla siebie, duchowieństwa i wiernych diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej³⁶. Odpowiedzią na list było pismo kardynała Villota zawierające podziękowanie papieża oraz jego życzenia i błogosławieństwo dla ordynariusza, duchowieństwa i wiernych nowo utworzonej diecezji³⁷.

Biskup Ignacy, wraz z przedstawicielami duchowieństwa i wiernych swojej diecezji 26 sierpnia 1972 roku wziął udział na Jasnej Górze w dziękczynnym *Te Deum* Kościoła polskiego za papieskie decyzje dotyczące diecezji na Ziemiach Zachodnich i Północnych³⁸.

Od 1 września 1972 roku, w myśl zarządzenia ordynariusza, księża mieli załatwiać wszystkie sprawy w kurii biskupiej w Koszalinie. Jedyne sprawy księgowe miała do końca 1972 roku prowadzić kuria gorzowska³⁹.

2 września 1972 roku biskup Jeż skierował pismo do prymasa Polski z prośbą o ustanowienie patronów diecezji: pierwszorzędnego – świętego Wojciecha, biskupa i męczennika, i drugorzędnego – wówczas jeszcze błogosławionego ojca Maksymiliana Marię Kolbego⁴⁰. Podał też obszerną argumentację za wyborem wskazanych patronów. Osoba świętego Wojciecha miała łączyć nowo powstałą diecezję z biskupstwem kołobrzeskim powołanym do życia u grobu męczennika w Gnieźnie w 1000 roku. Ponadto przemawiało za tym miejsce śmierci tego świętego, czyli okolice Gdańska nad brzegiem Bałtyku, oraz przynależność diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej do metropolii gnieźnieńskiej. Za drugim patronem przemawiały: bliska odległość czasowa od jego beatyfikacji, praca duszpasterska franciszkanów konwentualnych na terenie nowej diecezji oraz osobiste względy ordynariusza i jego związek z błogosławionym poprzez pobyt obydwu w obozie koncentracyjnym⁴¹. Kardynał Wyszyński przychylił się do prośby biskupa Ignacego i dekretem z 15 września 1972 roku ustanowił patronami diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej: świętego Wojciecha jako patrona pierwszorzędnego i błogosławionego Maksymiliana Kolbego jako drugorzędnego⁴².

36 Ignacy Jeż, „List dziękczynny do Ojca świętego Pawła VI, 12.08.1972”, KKWD 1, 1–2 (1973): 10–11.

37 Jean Villot, Odpowiedź na list dziękczynny Ks. Bpa Ordynariusza: „Odpowiedź Stolicy Apostolskiej na telegram powiadamiający o objęciu w zarząd diecezji”, KKWD 1, 1–2 (1973): 10.

38 Ceynowa, „Aparat bezpieczeństwa”, 172; Piotr Mielczarek, „Dziękczynne Te Deum na Jasnej Górze”, KKWD 10, 4–6 (1982): 129–130; Wejman, *Organizacja Kościoła katolickiego*, 121.

39 *Okólnik* 2 (1972), 9.09.1972, pkt. 3.

40 ADKK, Teczka Ordynariusz miejscowy B1, I. Jeż, *Pismo do Prymasa Polski z prośbą o ustanowienie Patronów diecezji*, 2.09.1972.

41 ADKK, Teczka Ordynariusz miejscowy B1, I. Jeż, *Pismo do Prymasa Polski z prośbą o ustanowienie Patronów diecezji*, 2.09.1972.

42 ADKK, Teczka Ordynariusz miejscowy B1, S. Wyszyński, *Dekret ustanawiający św. Wojciecha i bł. Maksymiliana Patronami diecezji*, N. 2984/72/P, 15.09.1972, drukiem: Stefan Wyszyński, „Pismo Ks. Prymasa ustanawiające św. Wojciecha i bł. Maksymiliana Patronami diecezji”, KKWD 1, 1–2 (1973): 17–18; *Okólnik* 3 (1972),

21 września 1972 roku biskup Ignacy Jeż skierował swój pierwszy list pasterski do duchowieństwa i wiernych diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej. Jego początek przybrał szczególną formę, w której autor zwrócił się do swych adresatów: „Ignacy, z Bożego zmiłowania i łaski Stolicy Apostolskiej pierwszy biskup koszalińsko-kołobrzeski Duchowieństwu i Wiernym pozdrowienie i błogosławieństwo w Panu!”⁴³. W dalszej części listu koszaliński ordynariusz nawiązał do historii i powstania biskupstwa w Kołobrzegu, osoby pierwszego pasterza tych ziem – biskupa Reinberna, powrotu Ziem Zachodnich i Północnych w granice Polski po drugiej wojnie światowej i roli Kościoła katolickiego na tych terenach. Wspominając decyzje Pawła VI, wskazał połączenie tradycji i nowoczesności, która zawiera się już w samej nazwie diecezji i w jej głównych miejscowościach: Koszalinie – centralnym ośrodku miejskim i Kołobrzegu – stolicy biskupstwa z 1000 roku⁴⁴.

Na 25, 26 i 27 września 1972 roku biskup Jeż zarządził pierwsze w diecezji konferencje rejonowe dla duchowieństwa. Spotkania te odbyły się kolejno: w kościele pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Koszalinie – dla dekanatów: Kołobrzeg, Koszalin, Sławno i Świdwin; w kościele pw. św. Jacka w Słupsku – dla dekanatów: Bytów, Lębork, Słupsk Północ i Słupsk Południe oraz w kościele pw. Ducha Świętego w Szczecinku – dla dekanatów: Człuchów, Drawsko Pomorskie, Szczecinek, Wałcz i Złotów⁴⁵. W czasie konferencji, złożonej z dwóch części – liturgicznej i pastoralnej, biskup Ignacy zaprosił duchowieństwo na uroczysty ingres do Koszalina, który miał się odbyć 22 października 1972 roku⁴⁶.

Ustalenie daty ingresu było możliwe dzięki kolejnym rozmowom między przedstawicielami rządu i episkopatu na temat decyzji papieża Pawła VI. Do spotkania sekretarza episkopatu Polski biskupa Bronisława Dąbrowskiego z wicepremierem Józefem Tejchmą doszło w Warszawie 9 października 1972 roku. W jego efekcie strona rządowa zaakceptowała ostatecznie ustanowienie nowych diecezji w Polsce i nominację ich ordynariuszy oraz zezwoliła na ich uroczyste ingresy⁴⁷.

Zmiana postawy władz centralnych zaowocowała także ociepleniem stosunków państwo–Kościół na szczeblu lokalnym. Po trzech miesiącach milczenia biskup Jeż otrzymał od wojewody odpowiedź na swoje pismo i zaproszenie na wspólne spotkanie. W urzędzie

---

4.11.1972, pkt. 4; Ceynowa, „Aparat bezpieczeństwa”, 172; *Kronika diecezji*, 15; Przybyszewska, *Kardynał Ignacy Jeż. Dialog z Bogiem i Człowiekiem*, 126–127. W dekrete tym znajdziemy następujące sformułowanie: „na podstawie najspeciallyniejszych uprawnień, udzielonych Nam przez Stolicę Świętą, ustanawiamy tychże upragnionych patronów, jako Niebieskich Pośredników, tak jednak, że św. Wojciech – Adalbert, Biskup i Męczennik, będzie pierwszorzędnym Niebiańskim Patronem i Obrońcą Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej, a Błogosławiony Maksymilian Kolbe, Wyznawca i Męczennik najwyższej miłości, drugorzędny”. W *Okólniku* podano błędną datę dekretu prymasa Wyszyńskiego – 9 września 1972 roku.

43 Ignacy Jeż, „List Pasterski Ks. Bpa Ordynariusza do duchowieństwa i wiernych z 21 września 1972 roku, 21.09.1972”, KKWD 1, 1–2 (1973): 23.

44 Ignacy Jeż, „List Pasterski Ks. Bpa Ordynariusza do duchowieństwa i wiernych z 21 września 1972 roku, 21.09.1972”, 23–27; *Kronika diecezji*, 15; Szczepaniuk, „Obraz diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej”, 250.

45 *Okólnik* 2 (1972), 9.09.1972, pkt. 1; Ceynowa, „Aparat bezpieczeństwa”, 172.

46 Dullak, *Podstawy prawno-organizacyjne*, 104.

47 Ceynowa, „Aparat bezpieczeństwa”, 172; Kozłowski, „Formowanie się diecezji”, 89–90.

zgrupowali się jego pracownicy, ogłoszono okolicznościowe przemówienia i wzniesiono toast. Wobec biskupa i zebranych oficjeli wojewoda wyraził radość z faktu, że Koszalin stał się siedzibą biskupa i stolicą diecezji⁴⁸.

W dniach 18–19 października 1972 roku biskup koszalińsko-kołobrzeski przewodniczył diecezjalnej pielgrzymce na Jasną Górę⁴⁹. Miała ona charakter dziękczynny za decyzję papieża Pawła VI o utworzeniu diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej i została zorganizowana na podstawie wytycznych sekretariatu prymasa Polski, który zalecał takie uroczystości dla wszystkich nowo powstałych diecezji⁵⁰. Oprócz ordynariusza na Jasną Górę przybyło około 70 kapłanów z diecezji, klerycy z seminarium duchownego oraz wierni świeccy, którzy licznie dojechali autobusami lub pociągami ze swoich miejscowości i parafii⁵¹.

Biskup Jeż ustalił termin swojego ingresu do katedry koszalińskiej na 22 października 1972 roku na godz. 16.00⁵². W ramach przygotowań do tej uroczystości zwrócił się specjalnym listem do prymasa Polski o zezwolenie, aby w czasie ingresu można było sprawować uroczystą Mszę św. wotywną o błogosławionym Maksymilianie Kolbem, drugorzędnym patronie diecezji, pomimo przypadającej niedzieli⁵³. Kardynał Wyszyński wyraził na to zgodę dekretem z 16 października 1972 roku⁵⁴. Ponadto wikariusz biskupi ksiądz Józef Jarnicki wydał 3 października specjalny *Komunikat dla duchowieństwa diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej*, w którym zarządził, aby w dniu ingresu w czasie każdej mszy świętej, w modlitwie wiernych znalazło się wezwanie za biskupa diecezji oraz aby odśpiewać po sumie uroczyste *Te Deum*, a także, aby o godz. 16.00 uderzyć w dzwony, ogłaszając w ten sposób godzinę ingresu i zachęcić wiernych do modlitwy za swego pasterza⁵⁵. Uroczystości w katedrze miały się odbyć zgodnie z przygotowanym wcześniej programem⁵⁶.

48 Ceynowa, „Aparat bezpieczeństwa”, 172–173; Jeż, „Skutki decyzji Stolicy Świętej”, 259; Kozłowski, „Formowanie się diecezji”, 90; Kozłowski, *Pomorze Zachodnie w latach 1945–2010*, 768–769. T. Ceynowa opisuje również działania Służby Bezpieczeństwa podejmowane wobec biskupa Jeża po ogłoszeniu decyzji papieża Pawła VI, aż do momentu jego uroczystego ingresu: Ceynowa, „Aparat bezpieczeństwa”, 173–177.

49 *Okólnik* 2 (1972), 9.09.1972, pkt. 4; *Kronika diecezji*, 16; Piotr Mielczarek, „Pielgrzymka diecezjalna na Jasną Górę, 18–19 X. 1972”, KKWD 1, 1–2 (1973): 48–49.

50 „Pielgrzymki dziękczynne polskich Ziemi Zachodnich i Północnych na Jasną Górę, jesienią 1972”, KKWD 1, 1–2 (1973): 46–48; Dullak, *Podstawy prawno-organizacyjne*, 97; Laskowski, „Ordynariusz diecezji”, 109.

51 Mielczarek, „Pielgrzymka diecezjalna”, 48.

52 *Okólnik* 2 (1972), 9.09.1972, pkt. 4; Bończa-Bystrzycki, *Dzieje Kościoła katolickiego na Pomorzu Zachodnim*, 556–557; Ceynowa, „Aparat bezpieczeństwa”, 172; Krupa, „20 lat diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej”, 12; Mielczarek, „Wykaz najważniejszych czynności”, 136.

53 ADKK, Teczka Ordynariusz miejscowy B1, I. Jeż, *Pismo do Prymasy Polski w sprawie Mszy świętej o błogosławionym Maksymilianie Kolbe, odprawianej w czasie ingresu*, B1–16/72, 10.10.1972.

54 ADKK, Teczka Ordynariusz miejscowy B1, S. Wyszyński, *Dekret w sprawie Mszy świętej odprawianej w czasie ingresu biskupa Ignacego Jeża*, N. 3242/72/P, 16.10.1972.

55 ADKK, Teczka Rozporządzenia, okólniki, listy pasterskie-B2, J. Jarnicki, *Komunikat dla duchowieństwa diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej*, B2–6/72, 3.10.1972.

56 „Program ingresu”, KKWD 1, 1–2 (1973): 31–32.

22 października 1972 roku do Koszalina przyjechała liczna grupa ponad 250 duchownych z diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej, gorzowskiej, szczecińsko-kamińskiej i gnieźnieńskiej. Obecni byli: biskup gorzowski Wilhelm Pluta, prałaci, delegaci kapituły metropolitarnej z Gniezna z relikwiami świętego Wojciecha, konsultorzy, kanonicy, dziekani i pracownicy kurii biskupiej. Z seminarium duchownego w Paradyżu przyjechali koszalińscy klerycy. Ponadto zgromadziły się siostry zakonne oraz duża grupa wiernych świeckich⁵⁷. Punktualnie o godz. 16.00, przy dźwiękach dzwonów kościołów Koszalina, biskup Jeż ubrany w szaty pontyfikalne ruszył w uroczystej procesji ulicami Koszalina z kościoła pw. św. Józefa Oblubieńca NMP do katedry – kościoła pw. Niepokalanego Poczęcia NMP⁵⁸.

Przed odświętnie przyozdobioną katedrą procesja zatrzymała się, a biskup ordynariusz zajął miejsce na specjalnie przygotowanym podwyższeniu i przyjął uroczysty hołd diecezjan. Podchodzili przedstawiciele wszystkich stanów, by oddać cześć swemu pasterzowi⁵⁹.

Po złożeniu hołdu przez wiernych procesja ruszyła dalej, do przedsionka kościoła, gdzie miało miejsce liturgiczne powitanie. Biskupa Ignacego witał proboszcz katedry – ojciec Alojzy Urbaniak OFMConv. Następnie kapłani udali się do prezbiterium, gdzie przygotowano tron biskupi, a ściany zdobiły wizerunki patronów diecezji – świętego Wojciecha i błogosławionego Maksymiliana Kolbego. Po zajęciu miejsc odbyły się modlitwy i wezwania proboszcza katedry i biskupa ordynariusza⁶⁰.

Jako pierwszy głos zabrał biskup gorzowski Wilhelm Pluta. W swoim przemówieniu podkreślił radość z zaślubin diecezji z jej biskupem. Wspomniał także osobiste starania o podział administracji gorzowskiej, utworzenie diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej i powierzenie jej biskupowi Ignacemu Jeżowi. Składając mu życzenia, nawiązał do świętych Ignacego Antiocheńskiego i Ignacego z Loyoli, wskazując, aby nowy ordynariusz był „jednym z Ignacych, a wtenczas będzie umiał w swej diecezji rodzić takich ludzi, jakich pragnie świat”⁶¹.

Następnie głos zabrał ksiądz Bernard Mielcarzewicz – notariusz kurii biskupiej w Koszalinie. W pierwszej kolejności zapoznał on wszystkich zgromadzonych z treścią *Pisma powiadamiającego biskupa Ignacego Jeża o mianowaniu go ordynariuszem nowej diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej*, skierowanego przez prymasa Polski, a zawierającego odpis pisma Przewodniczącego Rady do spraw Publicznych Kościoła z 26 czerwca 1972 roku. Dokument ten zawierał nominację papieską, informację o inkardynacji duchownych do nowej diecezji oraz nakaz przejęcia władzy przez biskupa ordynariusza i odbycia ingresu do katedry⁶². Potem ksiądz Mielcarzewicz odczytał telegramy gratulacyjne nadesłane

57 Michał Chorzępa, „Ingres pierwszego Ordynariusza diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej Ks. Biskupa Ignacego Jeża”, KKWD 1, 1–2 (1972): 40; *Kronika diecezji*, 16. Relacje z ingresu na podstawie artykułu Chorzępy przedstawił także: K. Dullak, *Podstawy prawno-organizacyjne*, 104–106.

58 Chorzępa, „Ingres pierwszego”, 40–41.

59 Chorzępa, „Ingres pierwszego”, 41–42.

60 Chorzępa, „Ingres pierwszego”, 41–42. M. Chorzępa wymienia dokładnie uczestników uroczystości i sposób zajęcia przez nich miejsc w prezbiterium i w katedrze.

61 Wilhelm Pluta, „Przemówienie w czasie ingresu bp Ignacego Jeża”, KKWD 1, 1–2 (1973): 32–34.

62 Wyszyński, „Pismo do ks. bpa Ignacego Jeża”, 6–8.

na ręce biskupa Ignacego przez Stolicę Apostolską, prymasa Polski kardynała Stefana Wyszyńskiego, metropolite krakowskiego kardynała Karola Wojtyłę i sekretarza episkopatu Polski biskupa Bronisława Dąbrowskiego⁶³.

Jako trzeci zabrał głos, w imieniu duchowieństwa diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej, ksiądz kanonik Jan Lis – dziekan szczecinecki i proboszcz z Okonka – wyrażając wielką radość z historycznej chwili ingresu biskupa nowo utworzonej diecezji. Składając życzenia, ksiądz Lis nawiązał do obrzędów święceń, wypowiadając wobec biskupa w imieniu wszystkich obecnych kapłanów słowa: „*adsum i promitto* – jestem i przysięgam” jako znak szacunku i gotowości współpracy w dziele pasterzowania w nowej diecezji⁶⁴. Po tym przemówieniu nastąpiło homagium duchowieństwa diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej. Hołd swemu biskupowi złożyli kolejno konsultorzy, kanonicy, dziekani, proboszczowie, wikariusze i alumni seminarium duchownego⁶⁵.

Po homagium rozpoczęła się uroczysta Msza Święta o błogosławionym Maksymilianie Kolbem, koncelebrowana przez biskupa Jeża i ośmiu kapłanów. Ewangelię odczytał jeden z nich – ksiądz Tadeusz Werno – proboszcz ze Świdwina⁶⁶. W swoim pierwszym kazaniu w koszalińskiej katedrze biskup Ignacy nawiązał do tego, co nazwał połączeniem dawnego z nowym, poprzez decyzję papieża Pawła VI o utworzeniu diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej i wskazanie na jej dwa centra: nowoczesne – Koszalin i historyczne – Kołobrzeg⁶⁷. W dalszej części modlitwę wiernych poprowadził ksiądz Jan Klepa, odbyła się uroczysta procesja z darami i liturgia eucharystyczna. Ze względu na dużą liczbę wiernych do Komunii Świętej przystąpili tylko alumni i osoby będące najbliższymi ołtarza, a pozostali uczynili to po liturgii. Uroczystości zakończyło pasterskie błogosławieństwo i powrotna procesja do kościoła pw. św. Józefa Oblubieńca NMP⁶⁸. Ingres biskupa Ignacego Jeża dopełnił proces normalizacji i kanonicznego uregulowania organizacji kościelnej na polskich Ziemiach Zachodnich i Północnych⁶⁹.

W niedługim czasie po ingresie biskup koszalińsko-kołobrzeski udał się do Rzymu, aby jako członek jedenastoosobowej delegacji episkopatu Polski osobiście wyrazić wdzięczność papieżowi Pawłowi VI za jego decyzje zawarte w bulli *Episcoporum Poloniae coetus*⁷⁰. Pielgrzymka dziękczynna polskich biskupów trwała od 5 listopada do 4 grudnia 1972 roku i była, oprócz spotkania z Ojcem św., okazją do odbycia rozmów

63 Chorzępa, „Ingres pierwszego”, 43–44. M. Chorzępa podaje tekst telegramów dziękczynnych.

64 Jan Lis, „Przemówienie w czasie ingresu bp Ignacego Jeża”, KKWD 1, 1–2 (1973): 34–36.

65 Chorzępa, „Ingres pierwszego”, 44–45.

66 Chorzępa, „Ingres pierwszego”, 42, 45. Mszę Świętą z biskupem Ignacym Jeżem koncelebrowali: ojciec Piotr Mielczarek – wikariusz biskupi, ksiądz Józef Jarnicki – wikariusz biskupi i proboszcz Parafii pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Koszalinie, ksiądz Jan Klepa – dziekan bytowski, ksiądz Stanisław Jankowski SDB – proboszcz z Czaplinka, ksiądz Antoni Wołek-Waławski – proboszcz z Człuchowa, najdłużej pełniący tę funkcję w diecezji, ksiądz Tadeusz Werno – proboszcz ze Świdwina, ksiądz Edward Zarada – wikariusz ze Szczecinka i ksiądz Leszek Wódz – wikariusz z Białogardu.

67 Ignacy Jeż, „Kazanie wygłoszone w czasie ingresu, 22.10.1972”, KKWD 1, 1–2 (1973): 36–39.

68 Chorzępa, „Ingres pierwszego”, 45–46.

69 Dullak, *Podstawy prawno-organizacyjne*, 106.

70 *Okólnik* 3 (1972), 4.11.1972, pkt. 5; Mielczarek, „Wykaz najważniejszych czynności”, 136.

w Sekretariacie Stanu i w różnych dykasteriach Kurii Rzymskiej⁷¹. Punktem kulminacyjnym wizyty była ponadgodzinna audiencja w prywatnej bibliotece papieża Pawła VI, która rozpoczęła się 9 listopada 1972 roku o godz. 11.45⁷². Kolejnym ważnym momentem pobytu w Rzymie było spotkanie w Sekretariacie Stanu, gdzie 18 listopada 1972 roku biskupa Jeża przyjęli kardynał Jean-Marie Villot i arcybiskupi Giovanni Benelli i Agostino Casaroli. W czasie tego spotkania otrzymał on oryginał bulli nominującej go biskupem koszalińsko-kołobrzeskim. Tuż przed powrotem do kraju, 2 grudnia 1972 roku, miało jeszcze miejsce drugie spotkanie papieża Pawła VI z polskimi biskupami⁷³.

Po powrocie do Polski biskup Ignacy musiał jeszcze spełnić obowiązek wynikający z prawa państwowego. 8 stycznia 1973 roku otrzymał od kierownika Urzędu do Spraw Wyznań – ministra dra Aleksandra Skarżyńskiego – pismo zapraszające go do przybycia do Warszawy 12 stycznia o godz. 11.00 celem „złożenia ślubowania przewidzianego art. 6 dekretu z 31 grudnia 1956 roku”⁷⁴. Spotkanie to odbyło się w wyznaczonym terminie. Po złożeniu ślubowania biskup Jeż rozmawiał z ministrem Skarżyńskim, podczas rozmowy poruszono następujące sprawy: przekazanie Kościołowi na własność kolegiaty w Kołobrzegu, budowa nowych kościołów, w tym w Koszalinie i Słupsku, uzyskanie pomieszczeń na rezydencję i kurię biskupią. Biskup uzyskał także wstępne zezwolenie na druk *Koszalińsko-Kołobrzeskich Wiadomości Diecezjalnych*, schematyzmu i katechizmów. Tydzień po wizycie w Warszawie, 19 stycznia 1973 roku, przedstawiciele kurii biskupiej spotkali się w Koszalinie z kierownikiem wydziału do spraw wyznań, Tadeuszem Płóciennikiem. Omówiono szczegóły związane z miejscem zamieszkania biskupa i z gmachem kurii biskupiej, obiecując przekazanie diecezji najpóźniej w kwietniu 1973 roku odpowiednich budynków w pobliżu katedry⁷⁵. To spotkanie z przedstawicielem władz państwowych zakończyło etap związany z objęciem urzędu przez biskupa koszalińsko-kołobrzeskiego.

3. Dalsze lata posługi bpa Ignacego Jeża w diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej

Biskup Ignacy Jeż był biskupem koszalińsko-kołobrzeskim prawie dwadzieścia lat. Wspierali go w tej posłudze biskupi pomocniczy i jednocześnie wikariusze generalni: biskup Tadeusz Werno, konsekrowany 25 kwietnia 1974 roku, i biskup Piotr Krupa, konsekrowany

71 Ignacy Jeż, „Słowo do kapłanów i wiernych po powrocie z pielgrzymki do Rzymu, 13.12.1972”, KKWD 1, 1–2 (1973): 28–29; „Kronika pielgrzymki dziękczynnej”, 49–50.

72 ADKK, Teczka Biuletyn duszpasterski 1972–1973, Sekretariat Prymasa Polski, *Komunikat po audiencji biskupów polskich u papieża Pawła VI w dniu 9 listopada 1972 roku*, N. 3411/72/P, 9.11.1972; Jeż, „Słowo do kapłanów i wiernych”, 29; Wejman, *Organizacja Kościoła katolickiego*, 123–124.

73 Jeż, „Słowo do kapłanów i wiernych”, 29; *Kronika diecezji*, 16; „Kronika pielgrzymki dziękczynnej”, 50; Wejman, *Organizacja Kościoła katolickiego*, 124.

74 ADKK, Teczka Pierwsze dni, A. Skarżyński, *Pismo zapraszające biskupa Ignacego Jeża do przybycia do Urzędu do Spraw Wyznań w celu złożenia ślubowania*, Nr RK-420/J/73, 6.01.1973, PABJ.

75 ADKK, Teczka Pierwsze dni, I. Jeż, *Sprawozdanie ze spotkania z kierownikiem Urzędu do Spraw Wyznań odbytego 12 stycznia 1973 roku*, 18.01.1973, PABJ.

15 kwietnia 1984 roku, a także pracownicy kurii biskupiej w Koszalinie i dziekani. W czasie swoich rządów biskup Jeż od podstaw zbudował strukturę organizacyjną nowo powstałej diecezji. Powołał do życia najważniejsze instytucje diecezjalne i określił sposób ich funkcjonowania. Rozwinął także strukturę terytorialną diecezji, rozbudowując sieć dekanalną i parafialną, szczególnie poprzez powołanie do życia nowych parafii i ich obsadę personalną. W 1978 roku doprowadził do erygowania kapituły katedralnej w Koszalinie, a rok później erygował kapitułę kolegiacką w Kołobrzegu i powołał do istnienia sąd biskupi w Koszalinie. Dzięki podejmowaniu licznych starań uzyskał zezwolenie władz państwowych i 25 marca 1981 roku erygował Wyższe Seminarium Duchowne w Koszalinie. Doprowadził do wybudowania kompleksu budynków seminaryjnych, w których wychowywali się przyszli kapłani. Ponadto 7 marca 1987 roku utworzył Wyższy Instytut Wiedzy Religijnej, który służył teologicznym studiom przeznaczonym dla świeckich. Biskup Jeż podjął także szereg działań zmierzających do pozyskania i wykształcenia własnej kadry wykładowców dla obu tych naukowych instytucji. Biskup Ignacy wiele wysiłku włożył w uzyskanie pozwoleń na budowę nowych świątyń, z których pierwszym była zgoda na budowę kościoła pw. bł. Maksymiliana Kolbego w Słupsku. Bardzo ważnym przedsięwzięciem było odzyskanie od władz państwowych kołobrzeszkiej kolegiaty w 1974 roku, jej odbudowa i uroczysta konsekracja 21 października 1984 roku. Dla tej świątyni biskup Jeż uzyskał 10 czerwca 1986 roku tytuł bazyliki mniejszej. Dzięki ustaleniom na linii państwo–Kościół pozyskał także na własność diecezji wiele kościołów i budynków sakralnych dotychczas jedynie użytkowanych przez Kościół. Ponadto przez 20 lat jego rządów w diecezji około 120 budynków sakralnych zostało zbudowanych bądź podniesionych z ruin. Ordynariusz pielęgnował także kult maryjny w sanktuariach diecezjalnych w Skrzatuszu, a później na odzyskanej dla Kościoła Górze Chełmskiej. W latach 1986–1989 przeprowadził I Synod Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeszkiej w celu kodyfikacji prawa partykularnego. Przez większość czasu swojej posługi biskup Ignacy musiał podejmować trudny dialog z władzami państwowymi, zarówno na szczeblu lokalnym, jak i centralnym. W okresie stanu wojennego powołał do życia Biskupi Komitet Pomocy Rodzinom Internowanych. Po przełomie politycznym w kraju, na początku lat dziewięćdziesiątych, powołał do życia Caritas Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeszkiej, Dom Samotnej Matki w Koszalinie i Gospodarstwo Rolne *Karol* we Wrzosowie i Mierzynie. Na bazie Ruchu Światło-Życie w 1986 roku utworzył Wspólnotę Dzieci Łaski Bożej w Lipiu⁷⁶.

76 *Bogu dziękujecie... 25 lat diecezji koszalińsko-kołobrzeszkiej 1972–1997*, red. Krystyna Bastowska, Leszek Laskowski, Krzysztof Zadarko (Koszalin: Kuria Biskupia Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeszkiej, Warszawa: Oficyna Wydawnictw Promocyjnych „Civitas Christiana”, 1997), 7–50; Bończa-Bystrzycki, „Historia Diecezji”, 33–37; Bończa-Bystrzycki, „Przyczynek do dziejów”, 11–21; Bończa-Bystrzycki, *Dzieje Kościoła katolickiego na Pomorzu Zachodnim*, 560–581; Lech Bończa-Bystrzycki, „Życie religijne”, w: *Dzieje Koszalina*, t. 2: *Po 1945 roku*, red. Bogusław Polak (Koszalin: Koszalińska Biblioteka Publiczna, 2016), 469–474; Ignacy Jeż, „20 lat Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeszkiej”, *KKWD* 20, 4–6 (1992): 12–17; Jeż, „Skutki decyzji Stolicy Świętej”, 259–268; Ignacy Jeż, „Refleksje biskupa seniora diecezji koszalińsko-kołobrzeszkiej na temat trzydziestolecia jej istnienia”, *SKK* 7 (2002): 7–11; Krupa, „20 lat diecezji koszalińsko-kołobrzeszkiej”, 11–14; Leszek Laskowski, *Diecezja Koszalińsko-Kołobrzaska w latach 1972–2002* (Koszalin: Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana”, 2002), 6–13; Leszek Laskowski, „Rola diecezji koszalińsko-kołobrzeszkiej w integracji społeczeństwa Pomorza Środkowego”, *Rocznik Koszaliński* 31 (2003): 9–17; Laskowski, „Ordynariusz diecezji”, 109–125;

Okazją do systematycznego podsumowywania działalności biskupa Ignacego Jeża w diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej były kolejne rocznice jej utworzenia, z których w podniosły sposób obchodzono: pięćdziesiątą, siedemdziesiątą, pięćdziesiątą i dwudziestą rocznicę istnienia diecezji⁷⁷. Szczególną formą podziękowania za posługę biskupa Ignacego było wydanie w marcu 1992 roku pierwszego numeru „Studiów Koszalińsko-Kołobrzeskich”, naukowego czasopisma, w którym dorobek naukowy prezentowali wykładowcy Wyższego Seminarium Duchownego i Wyższego Instytutu Wiedzy Religijnej⁷⁸.

W dniu ukończenia 75. roku życia, 31 lipca 1989 roku biskup Jeż, według przepisów *Kodeksu prawa kanonicznego*, złożył na ręce papieża Jana Pawła II rezygnację z pełnionego urzędu biskupa koszalińsko-kołobrzeskiego. Jednak, zgodnie z osobistą obietnicą złożoną przez Ojca św., pozostał on na urzędzie przez prawie trzy kolejne lata. Pozwoliło mu to osobiście, jako biskupowi diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej, powitać w Koszalinie Jana Pawła II w czasie jego pielgrzymki do Polski⁷⁹.

Jako członek Konferencji Episkopatu Polski biskup Ignacy Jeż był w latach 1973–1994 członkiem i przewodniczącym Komisji do spraw Środków Społecznego Przekazu, a także należał do Komisji do spraw Duszpasterstwa oraz Podkomisji Turystycznej. Wypełniał

Prokop, *Biskupi Zachodniopomorscy*, 264; Przybyszewska, *Kardynał Ignacy Jeż. Dialog z Bogiem i Człowiekiem*; Szczepaniuk, „Powstanie, historia”, 124–126; Szczepaniuk, „Obraz diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej”, 249–254; „Wstęp”, 7–10; „Zarys dziejów diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej”, w: *Schematyzm diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej 1974*, red. Piotr Mielczarek (Koszalin: Kuria biskupia, 1974), 20–23. Dzieje diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej w postaci zestawienia najważniejszych dat prezentują: Tadeusz Ceynowa, „Ważniejsze wydarzenia z dziejów diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej 1972–2012”, w: *40-lecie Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej 1972–2012*, red. Tadeusz Ceynowa (Koszalin: Biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego, 2012), 171–200; *Kronika diecezji*, 13–353.

77 Ignacy Jeż, „«Primum lustrum» – pięć lat istnienia diecezji”, *KKWD* 5, 5–6 (1977): 121–122; „Uroczystości jubileuszowe 5-lecia diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej”, *KKWD* 5, 7–8 (1977): 236–238; Ignacy Jeż, „X-lecie diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej”, *KKWD* 10, 4–6 (1982): 97–98; Ignacy Jeż, „Zaproszenie do udziału w uroczystościach X-lecia istnienia diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej, B 2-8/82, 31.05.1982”, *KKWD* 10, 7–8 (1982): 204–206; Ignacy Jeż, „Podziękowanie za zorganizowanie obchodów jubileuszu diecezji, B 2-11/82, 29.06.1982”, *KKWD* 10, 10–11 (1982): 306–307; Leon Konieczny, „Refleksje diecezjanina nad jubileuszem dziesięciolecia”, *KKWD* 10, 7–8 (1982): 240–242; Piotr Mielczarek, „Diecezja Koszalińsko-Kołobrzeska w pierwszym dziesięcioleciu swego istnienia”, w: *Schematyzm diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej 1982*, red. Piotr Mielczarek (Koszalin: Kuria Biskupia, 1982), 61–67; Piotr Mielczarek, „Utworzenie diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej, jej organizacja i dotychczasowe osiągnięcia”, *KKWD* 10, 4–6 (1982): 99–105; Piotr Mielczarek, „Obchody Jubileuszu dziesięciolecia diecezji”, *KKWD* 10, 10–11 (1982): 319–338; Ignacy Jeż, „List Pastorski Biskupa Koszalińsko-Kołobrzeskiego na XV-lecie diecezji, 20.08.1987”, *KKWD* 15, 7–8 (1987): 193–197; Bończa-Bystrzycki, „Przyczynek do dziejów”, 11–22; Jeż, „20 lat Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej”, 12–19, 269–281; Krupa, „20 lat diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej”, 11–14.

78 Ideą powstania *Studiów Koszalińsko-Kołobrzeskich* była chęć prezentacji pracy naukowej i osiągnięć wykładowców koszalińskich instytutów teologicznych – Wyższego Seminarium Duchownego i Wyższego Instytutu Wiedzy Religijnej. Czasopismo pomyślane jako rocznik miało zawierać opracowania teologiczne, prawnicze, filozoficzne i historyczne, recenzje, polemiki i dorobek sympozjów i konferencji naukowych organizowanych w koszalińskim środowisku. Pierwszy numer dedykowany był biskupowi Ignacemu Jeżowi w roku 20. rocznicy powstania diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej oraz 55. rocznicy jego święceń kapłańskich. „Od redakcji”, *SKK* 1(1992): 5; Czesław Domin, „Słowo wstępne”, *SKK* 1 (1992): 7.

79 Ignacy Jeż, „Słowo na jubileusz”, *SKK* 3–4 (1994–1995): 7–8; Jeż, „Refleksje biskupa seniora”, 11; *Kronika diecezji* (zał. 65), 435; Angelo Sodano, „Pismo Sekretarza Stanu Stolicy Apostolskiej do biskupa Ignacego Jeża w sprawie przyjęcia rezygnacji z urzędu biskupa diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej, 25.02.1992”, *KKWD* 20, 4–6 (1992): 4.

również funkcję protektora Ruchu Szensztackiego w Polsce. Jako były więzień obozu koncentracyjnego w Dachau biskup Ignacy działał aktywnie w Komitecie Księża Byłych Więźniów Obozów Koncentracyjnych, a od 1975 roku objął w nim funkcję przewodniczącego. Komitet organizował corocznie 29 kwietnia spotkania w sanktuarium świętego Józefa w Kaliszu jako dziękczynienie za ocalenie z niewoli⁸⁰.

29 stycznia 1992 roku, w czasie konferencji biskupów diecezjalnych, nuncjusz apostolski w Polsce arcybiskup Józef Kowalczyk poinformował biskupa Ignacego Jeża o przyjęciu przez papieża jego rezygnacji z urzędu biskupa diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej. Podczas spotkania w nuncjaturze apostolskiej został także przedstawiony jego następcą – biskup Czesław Domin, dotychczasowy biskup pomocniczy w Katowicach⁸¹.

Informację o przyjęciu przez papieża rezygnacji biskupa Jeża i o nominacji nowego pasterza diecezji ogłoszono publicznie na zakończenie Mszy Świętej odprawianej w katedrze koszalińskiej przez biskupa Ignacego i 8 członków kolegium konsultorów 1 lutego 1992 roku o godz. 12.00⁸². Już 8 lutego nastąpiło kanoniczne objęcie rządów w diecezji przez biskupa Czesława Domina⁸³, a 23 lutego odbył się jego ingres do koszalińskiej katedry⁸⁴. Informacje o przyjęciu rezygnacji i podziękowanie w imieniu papieża i Stolicy Apostolskiej przesłał na ręce pierwszego biskupa koszalińsko-kołobrzeskiego w specjalnym liście sekretarz stanu kardynał Angelo Sodano⁸⁵.

Zakończenie

Podsumowując, należy stwierdzić, że pierwszy biskup koszalińsko-kołobrzeski Ignacy Jeż przez 20 lat swoich rządów utworzył struktury pozwalające na właściwe funkcjonowanie nowej diecezji. Podjął bowiem szereg czynności i aktów o charakterze prawnym, które zmierzały do ustanowienia najważniejszych instytucji diecezjalnych i określenia sposobu ich działania. Rozwinął ponadto strukturę terytorialną powierzonej sobie diecezji – rozbudował sieć dekanatów i parafii, znacząco powiększając ich liczbę, co nie było prostym

80 AKB, Teczka Personalna Ks. Bp mgr Ignacy Jeż I. Jeż, Życiorys, 25.01.19812; Marta Grzejszczak, *Działalność biskupa Ignacego Jeża na rzecz Komitetu Księża Polskich Byłych Więźniów Obozów Koncentracyjnych* (praca magisterska, Uniwersytet Szczeciński, 2010); Laskowski, „Ordynariusz diecezji”, 118–119; Prokop, *Biskupi Zachodniopomorscy*, 265.

81 Jeż, „Słowo na jubileusz...”, 8; Prokop, *Biskupi Zachodniopomorscy*, 264–265.

82 „Ogłoszenie listu Nuncjusza Apostolskiego, 1.02.1992”, KKWD 20, 1–3 (1992), 3; *Okólnik* 2 (1992), 13.02.1992, pkt. 1; Bończa-Bystrzycki, „Przyczynki do dziejów”, 21; Bończa-Bystrzycki, *Dzieje Kościoła katolickiego na Pomorzu Zachodnim*, 581; Kazimierz Dullak, Łukasz Pniewski, *Urząd Administratora Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej* (Koszalin: Kuria Biskupia, 2006), 44–45; Jeż, „Słowo na jubileusz...”, 8–9; *Kronika diecezji*, 340; Prokop, *Biskupi Zachodniopomorscy*, 264; Przybyszewska, *Kardynał Ignacy Jeż. Dialog z Bogiem i Człowiekiem*, 140.

83 „Protokół z kanonicznego objęcia diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej przez Jego Ekscelencję Księdza Biskupa Czesława Domina, 8.02.1992”, KKWD 20, 1–3 (1992): 6–7; *Okólnik* 2 (1992), 13.02.1992, pkt. 1; *Kronika diecezji*, 340.

84 Jan Turkiel, „Ingres Ks. Biskupa Czesława Domina ordynariusza diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej do katedry w Koszalinie”, KKWD 20, 1–3 (1992): 9–10; *Okólnik* 2 (1992), 13.02.1992, pkt. 2a; *Kronika diecezji*, 341–342.

85 Sodano, „Pismo Sekretarza Stanu”, 4–5; *Kronika diecezji*, 342, 435–436.

zadaniem, szczególnie wobec niechętniej postawy ówczesnych władz państwowych. Doprowadził również do uporządkowania i skodyfikowania prawa partykularnego diecezji, zwołując i przeprowadzając I Synod Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej.

Dzięki tym wszystkim działaniom podejmowanym w diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej biskup Ignacy Jeż zapewnił jej właściwe struktury instytucjonalne i terytorialne oraz podstawy prawne do realizowania zbawczej misji Jezusa Chrystusa w Kościele diecezjalnym.

Bibliografia

Archiwum Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej. Teczka Biuletyn duszpasterski 1972–1973.

Sekretariat Prymasa Polski, *Komunikat po audiencji biskupów polskich u papieża Pawła VI w dniu 9 listopada 1972 roku*, N. 3411/72/P, 9.11.1972.

Archiwum Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej. Teczka Dziekani-E6, 1972–1993.

I. Jeż, *Wyznanie wiary złożone w czasie objęcia w posiadanie zarządu diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej*, 8.07.1972.

Archiwum Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej. Teczka Dziekani-E6, 1972–1993.

I. Jeż, *Przysięga wierności złożona w czasie objęcia w posiadanie zarządu diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej*, 8.07.1972.

Archiwum Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej. Teczka Ordynariusz miejscowy B1.

I. Jeż, *Protokół z objęcia w posiadanie zarządu diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej*, 8.07.1972.

Archiwum Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej. Teczka Ordynariusz miejscowy B1.

I. Jeż, *Pismo do Rady do spraw Publicznych Kościoła informujące o dokonaniu objęcia w posiadanie diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej*, B1-10/72, 28.07.1972.

Archiwum Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej. Teczka Ordynariusz miejscowy B1.

I. Jeż, *Pismo do kardynała Stefana Wyszyńskiego, Prymasa Polski, informujące o dokonaniu objęcia w posiadanie diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej*, B1-9/72, 28.07.1972.

Archiwum Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej. Teczka Ordynariusz miejscowy B1.

Sekretariat Prymasa Polski, *Pismo do bp Ignacego Jeża w sprawie indultów udzielanych przez Prymasa Polski bp Wilhelmowi Plucie*, N. 2355/72/P, 21.07.1972.

Archiwum Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej. Teczka Ordynariusz miejscowy B1.

I. Jeż, *Pismo do Prymasa Polski z prośbą o ustanowienie Patronów diecezji*, 2.09.1972.

Archiwum Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej. Teczka Ordynariusz miejscowy B1.

S. Wyszyński, *Dekret ustanawiający św. Wojciecha i bł. Maksymiliana Patronami diecezji*, N. 2984/72/P, 15.09.1972.

Archiwum Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej. Teczka Ordynariusz miejscowy B1.

I. Jeż, *Pismo do Prymasa Polski w sprawie Mszy świętej o błogosławionym Maksymilianie Kolbe, odprawianej w czasie ingresu*, B1-16/72, 10.10.1972.

Archiwum Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej. Teczka Ordynariusz miejscowy B1.

S. Wyszyński, *Dekret w sprawie Mszy świętej odprawianej w czasie ingresu biskupa Ignacego Jeża*, N. 3242/72/P, 16.10.1972.

- Archiwum Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej. Teczka Pierwsze dni. A. Skarżyński, *Pismo zapraszające biskupa Ignacego Jeża do przybycia do Urzędu do Spraw Wyznań w celu złożenia ślubowania*, Nr RK-420/J/73, 6.01.1973, PABJ.
- Archiwum Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej. Teczka Pierwsze dni. I. Jeż, *Sprawozdanie ze spotkania z kierownikiem Urzędu do Spraw Wyznań odbytego 12 stycznia 1973 roku*, 18.01.1973, PABJ.
- Archiwum Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej. Teczka Rozporządzenia, okólniki, listy pasterskie-B2. I. Jeż, *Odezwa Biskupa Ordynariusza do kapłanów nowej diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej*, 31.07.1972.
- Archiwum Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej. Teczka Rozporządzenia, okólniki, listy pasterskie-B2I, Jeż, *Komunikat do Księży diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej w sprawie święta Matki Boskiej Częstochowskiej 26 sierpnia 1972 r. i pielgrzymce diecezjalnej*, 7.08.1972.
- Archiwum Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej. Teczka Rozporządzenia, okólniki, listy pasterskie-B2, J. Jarnicki, *Komunikat dla duchowieństwa diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej*, B2-6/72, 3.10.1972.
- Archiwum Kurii Biskupiej w Koszalinie. Teczka Personalna Ks. Bp mgr Ignacy Jeż. I. Jeż, *Życiorys*, 25.01.1981, 2.
- Archiwum parafii Radomyśl Wielki. *Liber natorum et baptisatorum Radomyśl Wielki*. T. IX: *ab 27.VII.1863 a 1.IX.1919*, numer 20/1914, Ignatius Ludvicus Jeż.
- Bogu dziękujcie... 25 lat diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej 1972–1997*, red. Krystyna Bastowska, Leszek Laskowski, Krzysztof Zadarko. Koszalin: Kuria Biskupia Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej, Warszawa: Oficyna Wydawnictw Promocyjnych „Civitas Christiana”, 1997.
- Bończa-Bystrzycki, Lech. „Historia Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej (1972–2005)”. *Studia Koszalińsko-Kołobrzeskie* 10 (2005): 33–34.
- Bończa-Bystrzycki, Lech. „Przyczynek do dziejów diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej w latach 1972–1992”. *Studia Koszalińsko-Kołobrzeskie* 11 (2007): 10.
- Bończa-Bystrzycki, Lech. „Życie religijne”. W: *Dzieje Koszalina*. T. 2: *Po 1945 roku*, red. Bogusław Polak, 469–474. Koszalin: Koszalińska Biblioteka Publiczna, 2016.
- Bończa-Bystrzycki, Lech. *Dzieje Kościoła katolickiego na Pomorzu Zachodnim w granicach diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej (X–XX/XXI wiek)*. Koszalin: Wydawnictwo Lech Bończa-Bystrzycki, 2012.
- Ceynowa, Tadeusz. „Aparat bezpieczeństwa wobec biskupa Ignacego Jeża w początkach jego działalności w Koszalinie”. W: *Kościół katolicki w realiach władzy komunistycznej na Pomorzu Środkowym w latach 1945–1989*, red. Tadeusz Ceynowa, Paweł Knap, 165–178. Szczecin: Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, 2011.
- Ceynowa, Tadeusz. „Pobyt Prymasa Polski kardynała Stefana Wyszyńskiego na terenach diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej”. W: *Stefan Kardynał Wyszyński. Pamięć i wdzięczność na Pomorzu Zachodnim. Materiały z konferencji naukowej z 30 listopada 2012 roku*, red. Aleksander Ziejewski, Grzegorz Wejman, 179–216. Szczecin: Parafia pw. św. Jana Chrzyciela w Szczecinie, Archiwum Państwowe w Szczecinie, 2013.

- Ceynowa, Tadeusz. „Ważniejsze wydarzenia z dziejów diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej 1972–2012”. W: *40-lecie Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej 1972–2012*, red. Tadeusz Ceynowa, 171–200. Koszalin: Biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego, 2012.
- Chorzępa, Michał. „Ingres pierwszego Ordynariusza diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej Ks. Biskupa Ignacego Jeża”. *Koszalińsko-Kołobrzeskie Wiadomości Diecezjalne* 1, 1–2 (1972): 40.
- Chorzępa, Michał. „Objęcie nowo utworzonej diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej przez jej Pierwszego Ordynariusza Ks. Biskupa Ignacego Jeża”. *Koszalińsko-Kołobrzeskie Wiadomości Diecezjalne* 1, 1–2 (1972): 52.
- Dąbrowski, Bronisław. „Pismo do biskupa Ignacego Jeża na temat propozycji spotkania odnośnie negatywnej postawy władz wobec nowych biskupów polskich, 13.07.1972”. *Koszalińsko-Kołobrzeskie Wiadomości Diecezjalne* 10, 4–6 (1982): 126.
- Dąbrowski, Bronisław. „Pismo do biskupa Ignacego Jeża w sprawie ostatecznego terminu spotkania z 17.07.1972 roku”. *Koszalińsko-Kołobrzeskie Wiadomości Diecezjalne* 10, 4–6 (1982): 127.
- Domin, Czesław. „Słowo wstępne”. *Studia Koszalińsko-Kołobrzeskie* 1 (1992): 7.
- Dullak, Kazimierz, Łukasz Pniewski. *Urząd Administratora Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej*. Koszalin: Kuria Biskupia, 2006.
- Dullak, Kazimierz. *Podstawy prawno-organizacyjne Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej*. Koszalin: Kuria Biskupia Koszalińsko-Kołobrzeska, 1996.
- Grzejszczak, Marta. *Działalność biskupa Ignacego Jeża na rzecz Komitetu Księżych Polskich Byłych Więźniów Obozów Koncentracyjnych* (praca magisterska, Uniwersytet Szczeciński, 2010).
- Holzappel, Helmut. „Diecezja Koszalińsko-Kołobrzeska”. W: *Radość z nadziei: w 25-lecie posługi biskupiej Ordynariusza Koszalińsko-Kołobrzeskiego [Ignacego Jeża]*, red. Lech Bończa-Bystrzycki (i in.), 213–223. Koszalin: Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej, 1985.
- „Informacje udzielone przez Ks. Bpa Ord. Zebranych Ks. Dziekanom, 8.07.1972”. *Koszalińsko-Kołobrzeskie Wiadomości Diecezjalne* 10, 4–6 (1982): 121.
- Jeż, Ignacy. „Formuła przysięgi złożonej przez Ks. Bpa Ordynariusza”. *Koszalińsko-Kołobrzeskie Wiadomości Diecezjalne* 10, 4–6 (1982): 120.
- Jeż, Ignacy. „«Primum lustrum» – pięć lat istnienia diecezji”. *Koszalińsko-Kołobrzeskie Wiadomości Diecezjalne* 5, 5–6 (1977): 121–122.
- Jeż, Ignacy. „20 lat Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej”. *Koszalińsko-Kołobrzeskie Wiadomości Diecezjalne* 20, 4–6 (1992): 12–17.
- Jeż, Ignacy. „Kazanie wygłoszone w czasie ingresu, 22.10.1972”. *Koszalińsko-Kołobrzeskie Wiadomości Diecezjalne* 1, 1–2 (1973): 36–39.
- Jeż, Ignacy. „Komunikat do Księżych diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej w sprawie święta Matki Boskiej Częstochowskiej 26 sierpnia 1972 r. i pielgrzymce diecezjalnej”. *Koszalińsko-Kołobrzeskie Wiadomości Diecezjalne* 1, 1–2 (1973): 21–22.
- Jeż, Ignacy. „List dziękczynny do Ojca świętego Pawła VI, 12.08.1972”. *Koszalińsko-Kołobrzeskie Wiadomości Diecezjalne* 1, 1–2 (1973): 10–11.

- Jeż, Ignacy. „List Pasterski Biskupa Koszalińsko-Kołobrzесьkiego na XV-lecie diecezji, 20.08.1987”. *Koszalińsko-Kołobrzесьkie Wiadomości Diecezjalne* 15, 7–8 (1987): 193–197.
- Jeż, Ignacy. „List Pasterski Ks. Bpa Ordynariusza do duchowieństwa i wiernych z 21 września 1972 roku, 21.09.1972”. *Koszalińsko-Kołobrzесьkie Wiadomości Diecezjalne* 1, 1–2 (1973): 23.
- Jeż, Ignacy. „Odezwa Biskupa Ordynariusza do kapłanów nowej diecezji koszalińsko-kołobrzесьkiej”. *Koszalińsko-Kołobrzесьkie Wiadomości Diecezjalne* 1, 1–2 (1973): 20–21.
- Jeż, Ignacy. „Pismo do sekretarza Episkopatu Polski, biskupa Bronisława Dąbrowskiego w sprawie spotkania 19 lipca 1972 roku, 16.07.1972”. *Koszalińsko-Kołobrzесьkie Wiadomości Diecezjalne* 10, 4–6 (1982): 126–127.
- Jeż, Ignacy. „Pismo do sekretarza Episkopatu Polski, biskupa Bronisława Dąbrowskiego odnośnie sytuacji w diecezji koszalińsko-kołobrzесьkiej w pierwszych dniach jej istnienia, 22.07.1972”. *Koszalińsko-Kołobrzесьkie Wiadomości Diecezjalne* 10, 4–6 (1982): 127–128.
- Jeż, Ignacy. „Podziękowanie za zorganizowanie obchodów jubileuszu diecezji, B 2-11/82, 29.06.1982”. *Koszalińsko-Kołobrzесьkie Wiadomości Diecezjalne* 10, 10–11 (1982): 306–307.
- Jeż, Ignacy. „Powiadomienie Stolicy Apostolskiej o objęciu w posiadanie diecezji, 12.07.1972”. *Koszalińsko-Kołobrzесьkie Wiadomości Diecezjalne* 1, 1–2 (1973): 9–10.
- Jeż, Ignacy. „Protokół z objęcia w posiadanie zarządu diecezji koszalińsko-kołobrzесьkiej, 8.07.1972”. *Koszalińsko-Kołobrzесьkie Wiadomości Diecezjalne* 1, 1–2 (1973): 8–9.
- Jeż, Ignacy. „Refleksje biskupa seniora diecezji koszalińsko-kołobrzесьkiej na temat trzydziestolecia jej istnienia”. *Studia Koszalińsko-Kołobrzесьkie* 7 (2002): 7–11.
- Jeż, Ignacy. „Skutki decyzji Stolicy Świętej dla życia religijnego”. W: *W 1000-lecie powstania biskupstwa w Kołobrzegu*, red. Ignacy Jeż, 258–259. Koszalin: Bałtycka Wyższa Szkoła Humanistyczna, 2000.
- Jeż, Ignacy. „Słowo do kapłanów i wiernych po powrocie z pielgrzymki do Rzymu, 13.12.1972”. *Koszalińsko-Kołobrzесьkie Wiadomości Diecezjalne* 1, 1–2 (1973): 28–29.
- Jeż, Ignacy. „Słowo na jubileusz”. *Studia Koszalińsko-Kołobrzесьkie* 3–4 (1994–1995): 7–8.
- Jeż, Ignacy. „X-lecie diecezji koszalińsko-kołobrzесьkiej”. *Koszalińsko-Kołobrzесьkie Wiadomości Diecezjalne* 10, 4–6 (1982): 97–98.
- Jeż, Ignacy. „Zaproszenie do udziału w uroczystościach X-lecia istnienia diecezji koszalińsko-kołobrzесьkiej, B 2-8/82, 31.05.1982”. *Koszalińsko-Kołobrzесьkie Wiadomości Diecezjalne* 10, 7–8 (1982): 204–206.
- Konieczny, Leon. „Refleksje diecezjanina nad jubileuszem dziesięciolecia”. *Koszalińsko-Kołobrzесьkie Wiadomości Diecezjalne* 10, 7–8 (1982): 240–242.
- Kozłowski, Kazimierz. „Formowanie się diecezji na Pomorzu Zachodnim w 1972 r.”. W: *Kościół rzymskokatolicki na Pomorzu Zachodnim i ziemi lubuskiej w latach 1945–2005*, red. Grzegorz Wejman, 53–95. Szczecin: Wydział Teologiczny Uniwersytetu Szczecińskiego, 2005.
- Kozłowski, Kazimierz. *Pomorze Zachodnie w latach 1945–2010. Społeczeństwo – władza – gospodarka – kultura*. T. 2. Szczecin: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, 2012.
- Kronika diecezji koszalińsko-kołobrzесьkiej 1972–1992*, red. Marian Czerner. Koszalin: Kuria Diecezjalna, 1995.

- Krupa, Piotr. „20 lat diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej. 55 lat kapłaństwa księdza Biskupa Seniora Ignacego Jeża”. *Studia Koszalińsko-Kołobrzeskie* 1 (1992): 11.
- Laskowski, Leszek. „Ordynariusz diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej (1972–1992)”. W: *Świadek historii. Na jubileusz 90. urodzin Jego Ekscelencji biskupa Ignacego Jeża*, red. Leszek Laskowski, 105–125. Koszalin: Biblioteka Publiczna, 2004.
- Laskowski, Leszek. „Rola diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej w integracji społeczeństwa Pomorza Środkowego”. *Rocznik Koszaliński* 31 (2003): 9–17.
- Laskowski, Leszek. *Diecezja Koszalińsko-Kołobrzeska w latach 1972–2002*. Koszalin: Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana”, 2002.
- Lis, Jan. „Przemówienie w czasie ingresu bp Ignacego Jeża”. *Koszalińsko-Kołobrzeskie Wiadomości Diecezjalne* 1, 1–2 (1973): 34–36.
- Mielczarek, Piotr. „Diecezja Koszalińsko-Kołobrzeska w pierwszym dziesięcioleciu swego istnienia”. W: *Schematyzm diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej 1982*, red. Piotr Mielczarek, 61–67. Koszalin: Kuria Biskupia, 1982.
- Mielczarek, Piotr. „Dziękczynne «Te Deum» na Jasnej Górze”. *Koszalińsko-Kołobrzeskie Wiadomości Diecezjalne* 10, 4–6 (1982): 129–130.
- Mielczarek, Piotr. „Obchody Jubileuszu dziesięciolecia diecezji”. *Koszalińsko-Kołobrzeskie Wiadomości Diecezjalne* 10, 10–11 (1982): 319–338.
- Mielczarek, Piotr. „Pielgrzymka diecezjalna na Jasną Górę, 18–19 X. 1972”. *Koszalińsko-Kołobrzeskie Wiadomości Diecezjalne* 1, 1–2 (1973): 48–49.
- Mielczarek, Piotr. „Utworzenie diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej, jej organizacja i dotychczasowe osiągnięcia”. *Koszalińsko-Kołobrzeskie Wiadomości Diecezjalne* 10, 4–6 (1982): 99–105.
- Mielczarek, Piotr. „Wykaz najważniejszych czynności Ks. Biskupa Ordynariusza I. Jeża w okresie dotychczasowych rządów diecezją: 1972–1985”. *Koszalińsko-Kołobrzeskie Wiadomości Diecezjalne* 13, 5–6 (1985): 136.
- Mielczarek, Piotr. „Wykaz aktów prawnych Ks. Biskupa Ordynariusza Ignacego Jeża wydanych na przestrzeni 1972–1985 r.”. *Koszalińsko-Kołobrzeskie Wiadomości Diecezjalne* 13, 5–6 (1985): 143.
- „Od redakcji”. *Studia Koszalińsko-Kołobrzeskie* 1 (1992): 5.
- „Ogłoszenie listu Nuncjusza Apostolskiego, 1.02.1992”. *Koszalińsko-Kołobrzeskie Wiadomości Diecezjalne* 20, 1–3 (1992), 3.
- Okólnik* 1 (1972), 31.07.1972, pkt. 1.
- Okólnik* 2 (1972), 9.09.1972, pkt. 1.
- Okólnik* 2 (1972), 9.09.1972, pkt. 3.
- Okólnik* 2 (1972), 9.09.1972, pkt. 4.
- Okólnik* 2 (1992), 13.02.1992, pkt. 1.
- Okólnik* 2 (1992), 13.02.1992, pkt. 2a.
- Okólnik* 3 (1972), 4.11.1972, pkt. 4.
- Okólnik* 3 (1972), 4.11.1972, pkt. 5.

- Paweł VI. „Bulla mianująca J. Eks. Ks. Bpa Ignacego Jeża biskupem ordynariuszem nowej diecezji koszalińsko-kołobrzesckiej, 28.06.1972”. *Koszalińsko-Kołobrzesckie Wiadomości Diecezjalne* 1, 1–2 (1973): 15.
- „Pielgrzymki dziękczynne polskich Ziemi Zachodnich i Północnych na Jasną Górę, jesienią 1972”. *Koszalińsko-Kołobrzesckie Wiadomości Diecezjalne* 1, 1–2 (1973): 46–48.
- Pluta, Wilhelm. „Przemówienie w czasie ingresu bp Ignacego Jeża”. *Koszalińsko-Kołobrzesckie Wiadomości Diecezjalne* 1, 1–2 (1973): 32–34.
- „Program ingresu”. *Koszalińsko-Kołobrzesckie Wiadomości Diecezjalne* 1, 1–2 (1973): 31–32.
- Prokop, Krzysztof. *Biskupi Zachodniopomorscy (X–XX w.)*. Koszalin: Krzysztof Prokop, 2003.
- „Protokół z kanonicznego objęcia diecezji koszalińsko-kołobrzesckiej przez Jego Ekscelencję Księdza Biskupa Czesława Domina, 8.02.1992”. *Koszalińsko-Kołobrzesckie Wiadomości Diecezjalne* 20, 1–3 (1992): 6–7.
- Przybyszewska, Maria. *Kardynał Ignacy Jeż. Dialog z Bogiem i Człowiekiem*. Radomyśl Wielki: Wydawnictwo Historyczna.pl, 2008.
- Sodano, Angelo. „Pismo Sekretarza Stanu Stolicy Apostolskiej do biskupa Ignacego Jeża w sprawie przyjęcia rezygnacji z urzędu biskupa diecezji koszalińsko-kołobrzesckiej, 25.02.1992”. *Koszalińsko-Kołobrzesckie Wiadomości Diecezjalne* 20, 4–6 (1992): 4.
- Szczepaniuk, Piotr. „Obraz diecezji koszalińsko-kołobrzesckiej w «Listach pasterskich» biskupa Ignacego Jeża w latach 1972–1992”. *Studia Koszalińsko-Kołobrzesckie* 6 (2001): 249–250.
- Szczepaniuk, Piotr. „Powstanie, historia i terytorium diecezji koszalińsko-kołobrzesckiej”. *Studia Koszalińsko-Kołobrzesckie* 5 (2000): 123.
- Turkiel, Jan. „Ingres Ks. Biskupa Czesława Domina ordynariusza diecezji koszalińsko-kołobrzesckiej do katedry w Koszalinie”. *Koszalińsko-Kołobrzesckie Wiadomości Diecezjalne* 20, 1–3 (1992): 9–10.
- „Uroczystości jubileuszowe 5-lecia diecezji koszalińsko-kołobrzesckiej”. *Koszalińsko-Kołobrzesckie Wiadomości Diecezjalne* 5, 7–8 (1977): 236–238.
- Villot, Jean. „Odpowiedź na list dziękczynny Ks. Bpa Ordynariusza, N. 5448/72, 13.09.1972”. *Koszalińsko-Kołobrzesckie Wiadomości Diecezjalne* 1, 1–2 (1973): 12.
- Villot, Jean. „Odpowiedź Stolicy Apostolskiej na telegram powiadamiający o objęciu w zarząd diecezji”. *Koszalińsko-Kołobrzesckie Wiadomości Diecezjalne* 1, 1–2 (1973): 10.
- Wejman, Grzegorz. *Organizacja Kościoła katolickiego na Pomorzu Zachodnim i ziemi lubuskiej w latach 1945–1972*. Szczecin: Uniwersytet Szczeciński, 2007.
- Wyszyński, Stefan. „List do sekretarza Episkopatu Polski, biskupa Bronisława Dąbrowskiego w sprawie objęcia diecezji przez nowo mianowanych biskupów, 10.07.1972”. *Koszalińsko-Kołobrzesckie Wiadomości Diecezjalne* 10, 4–6 (1982): 125.
- Wyszyński, Stefan. „Pismo do ks. bpa Ignacego Jeża powiadamiające o mianowaniu go ordynariuszem nowej diecezji koszalińsko-kołobrzesckiej, N. 2186/72/P, 29.06.1972”. *Koszalińsko-Kołobrzesckie Wiadomości Diecezjalne* 1, 1–2 (1973): 6–8.
- Wyszyński, Stefan. „Pismo Ks. Prymasa ustanawiające św. Wojciecha i bł. Maksymiliana Patronami diecezji”. *Koszalińsko-Kołobrzesckie Wiadomości Diecezjalne* 1, 1–2 (1973): 17–18.
- „Zarys dziejów diecezji koszalińsko-kołobrzesckiej”. W: *Schematyzm diecezji koszalińsko-kołobrzesckiej 1974*, red. Piotr Mielczarek, 14–23. Koszalin: Kuria Biskupia, 1974.

Cytowanie chicagowskie:

Łukaszewicz, Łukasz. „Ignacy Jeż – pierwszy biskup koszalińsko-kołobrzeski (1972–1992)”. *Studia Koszalińsko-Kołobrzeskie* Nr jubileuszowy (2023): 51–74. DOI: 10.18276/SKK.2023.1-04.

Cytowanie oksfordzkie:

Łukaszewicz Ł., *Ignacy Jeż – pierwszy biskup koszalińsko-kołobrzeski (1972–1992)*, „Studia Koszalińsko-Kołobrzeskie” Nr jubileuszowy (2023), s. 51–74. DOI: 10.18276/SKK.2023.1-04.